

складати примірники договорів. Адже часто через неврахування банками положень чинного законодавства суди відмовляють їм у позовах стосовно договорів іпотеки. Економічний відділ банку, забезпечуючи його фінансову безпеку в питаннях іпотечних правовідносин, повинен ефективно прораховувати ризики пов'язані із іпотечним кредитуванням, а також налагоджувати конструктивну роботу з клієнтами у яких виникають проблеми з платоспроможністю, одним з ефективних інструментів у цьому випадку є реструктуризація кредитної заборгованості, як фактор зниження імовірності дефолту позичальника.

Підсумовуючи все вище викладене, вважаємо, що економічна безпека суб'єктів іпотечних правовідносин включає в себе декілька невід'ємних складових і, забезпечивши їх ефективну реалізацію на практиці ми отримуємо розвиток ринку іпотеки в Україні, що позитивно вплине на стан економіки нашої держави в цілому.

Література

1. Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 № 2623-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>.

2. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/898-15>.

3. Вишневська О. О. Страхування як елемент антикризової стратегії у сфері іпотечного кредитування / О. О. Вишневська [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/2386/1/Vyshnevaska.pdf>.

УДК 346.9 (043.2)

Швець С. О., студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Горбатюк Я. В., асистент

ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ

На сьогоднішній день в науці господарського права не існує єдиного підходу щодо розуміння понять господарсько-правова відповідальність та господарсько-правові санкції.

Аналіз Господарського кодексу України дозволяє говорити про те, що господарсько-правову відповідальність слід розглядати як реалізацію санкцій норм права уповноваженим органом, що полягає у застосуванні мір майнового чи організаційного характеру, в межах визначених охоронною нормою [1, с. 52].

Для правильного розуміння юридичної відповідальності необхідно дослідити її співвідношення із санкціями. Складність такого аналізу полягає

в тому, що термін «санкція» є також багатозначним. Він позначає, по-перше, захід державного примусу, що застосовується до правопорушника; по-друге, структурний елемент правової норми; по-третє, несприятливі наслідки правопорушення у вигляді додаткових обмежень, обмежень права особистого або майнового характеру.

Господарсько-правова санкція – це визначена безпосередньо законом або договором міра відповідальності правопорушника.

Як встановлено ч.2 ст.216 Господарського кодексу України, застосування господарських санкцій повинно гарантувати захист прав і законних інтересів громадян, організацій та держави, в тому числі відшкодування збитків учасникам господарських відносин, завданих внаслідок правопорушення, та забезпечувати правопорядок у сфері господарювання [2].

Шпомер А. виділяє такі особливості господарських санкцій:

- являють собою спосіб впливу держави або сторони за договором щодо регулювання економічних відносин у державі;
- є засобом примусу держави або сторони за договором і застосовується на основі закону, договору і рішення суду;
- передбачають додаткові витрати матеріальних коштів господарюючого суб'єкта, який порушив господарське зобов'язання;
- застосовуються невідворотно лише у тому випадку, коли державний орган зобов'язаний застосувати відповідальність і не має права від нього відмовитись, чого не можна сказати про оперативно-господарські санкції за договором [1, с. 53].

Відповідно до ч.2 ст.217 Господарського кодексу України у сфері господарювання застосовуються три види господарських санкцій: відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції.

У літературі існує кілька точок зору на взаємозв'язок відповідальності і санкцій. Відповідно до однієї з них, санкція – це різновид відповідальності; згідно з другою – відповідальність є різновидом санкцій; відповідно до третьої – санкції і відповідальність рівнозначні.

Господарсько-правову відповідальність можна розуміти в об'єктивному розумінні, як сукупність норм, що встановлюють заходи впливу, які застосовуються до суб'єкта господарювання за вчинене ним правопорушення. Господарсько-правова відповідальність в об'єктивному її розумінні тісно переплітається і з санкціями. При цьому санкції є зовнішнім відображенням заходів відповідальності. Визначення господарсько-правова відповідальність та господарські санкції співпадають лише у випадку, коли межі та розмір відповідальності є конкретно визначеними і господарський суд чи сторони спору не можуть вплинути на їх обсяг. Господарські санкції в більшості випадків мають відносно визначений характер, що сприяє

реалізації принципів еквівалентності та індивідуалізації покарання. Якщо інше не передбачено законом, сторони можуть конкретизувати у договорі відповідальність сторін. Мова йде про господарсько-правову відповідальність у суб'єктивному аспекті [1, с. 54].

Господарсько-правову відповідальність можна визначити як застосування господарських санкцій, що здійснюється за допомогою державного примусу і виражається в суспільному осуді винного правопорушника та покладанні на нього додаткових обтяжень майнового характеру або позбавленні його суб'єктивного права [3, с. 176].

Важко погодитись із ототожненням санкцій і відповідальності, оскільки відповідальність є не заходом державного примусу, а її застосуванням. В юридичній літературі прийнято поділ санкцій на дві групи: заходи відповідальності та міри захисту. Тому заходи відповідальності та інші санкції, що не є такими, необхідно чітко розмежовувати. Відповідальністю слід вважати лише застосування санкцій, що мають на меті покарання винного правопорушника і виражається в позбавленні його суб'єктивного права або покладанні на нього додаткових несприятливих наслідків.

Господарсько-правова відповідальність, будучи різноплановим поняттям, включає господарські санкції, що утворюють відповідальність у нормативному розумінні цього поняття. Зміст санкцій визначає форму відповідальності та характер наслідків, що настають для правопорушника, проте особливості виконання обов'язку, що становить зміст відповідальності, перебувають поза межами дії санкцій.

Література

1. Заярний О. Співвідношення понять господарсько-правова відповідальність та господарсько-правові санкції / О. Заярний // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2010. – № 82. – С. 51-57.

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.

3. Шевченко Н. М. Господарсько-правова відповідальність та господарські санкції / Н. М. Шевченко // Університетські наукові записки. – 2005. – № 3. – С. 175-179.